

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 41/08-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Mgr. K. M., súdneho exekútora, K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv a slobôd podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 97/2006 zo 14. júna 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Mgr. K. M., súdneho exekútora, odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2007 faxom a 10. októbra 2007 poštou doručená sťažnosť Ing. Mgr. K. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv a slobôd podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 4 ods. 2

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Obo 97/2006 zo 14. júna 2007.

V sťažnosti sa okrem iného uvádza:

*„Sťažovateľ vykonával na základe poverenia na vykonanie exekúcie č. 5500*000172 vydaného Krajským súdom v Žiline exekúciu voči povinnému Ing. J. N.*

Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 10.9.2004 vyhlásil uznesením sp. zn. 25 K 204/2007 konkurz na majetok povinného.

Sťažovateľ prihlásil svoju pohľadávku - trovy exekučného konania vo výške 581.467.40 Sk proti podstate.

Správkyňa konkurznej podstaty poprela časť pohľadávky vo výške 105.267,60 Sk z dôvodu pravosti. Sťažovateľ bol odkázaný na to, aby svoj nárok v pôvodnej výške uplatnil v zákonnej lehote na príslušnom súde. O tejto skutočnosti súd dňa 3. 1. 2005 upovedomil sťažovateľa. Súčasne ho poučil o možnosti domáhať sa svojho práva žalobou v súlade s § 23 ods. 4 Zákona o konkurze a vyrovnaní.

Sťažovateľ žalobou zo dňa 17. 1. 2005 navrhol, aby Krajský súd v Banskej Bystrici určil, že pohľadávka sťažovateľa vo výške 105.267,- Sk sa považuje za zistenú ako pohľadávka proti podstate.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 35 Cbi 11/2005 zo dňa 6. 2. 2006 zamietol jeho žalobu. Proti predmetnému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 6 Obo 97/06 zo dňa 14. 6. 2007 potvrdil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici. Predmetný rozsudok bol sťažovateľovi doručený dňa 7. 8. 2007. (...)

Sťažovateľ je presvedčený o tom, že v predmetnej veci je účinok aplikácie a interpretácia zákonov najvyšším súdom nezlučiteľný so základnými právami, ktoré sťažovateľovi zaručuje Ústava SR a Dohovor.

Podstatou konania vedeného pôvodne na Krajskom súde v Banskej Bystrici a neskôr na Najvyššom súde SR je návrh sťažovateľa na určenie, že jeho pohľadávka vo výške 105,267,60 Sk sa považuje za zistenú pohľadávku proti podstate.

Tak krajský súd, ako aj najvyšší súd návrhu sťažovateľa nevyhoveli. Pohľadávka 105.267,60 Sk predstavuje sumu, ktorá je rozdielom medzi odmenou súdneho exekútora určenou podľa ustanovenia § 4 ods. 1 Vyhlášky č. 288/1995 a odmenou určenou z výšky vymoženej pohľadávky, ktorú uznala ako pohľadávku proti podstate správkyňa konkurznej podstaty.

Sťažovateľ uplatňoval svoje právo na odmenu vo výške 20 % z vymáhanej pohľadávky v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 Vyhlášky č. 288/1995. Krajský súd, aj najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach upreli sťažovateľovi súdnemu exekútorovi právo na odmenu vo výške určenej podľa ustanovenia § 4 ods. 1 Vyhlášky č. 288/1995 v spojení s ustanovením § 5 ods. 1 Vyhlášky č. 288/1995 a priznali mu svojimi rozhodnutia právo len na odmenu počítanú z vymoženej sumy. Pre takýto postup však niet opory ani v ustanovením Zákona č. 233/1995, ani v ustanoveniach Vyhlášky č. 288/1995, ani v Zákone o konkurze a vyrovnaní. Zákon o konkurze a vyrovnaní nemá osobitne ustanovenie o trovách exekučného konania.

Trovami exekúcie sú náhradu exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie.

Odmena exekútora sa odlišuje podľa toho, či sa poskytuje za výkon exekučnej činnosti pri exekúcii na peňažné plnenie alebo nepeňažné plnenie.

V súlade s ustanovením § 4 Vyhlášky č. 288/1995 sa odmena exekútora určuje zásadne z výšky vymáhanej pohľadávky, ak v tomto právnom predpise nie je ustanovené inak. Citované ustanovenie právneho predpisu zároveň taxatívne vymenúva prípady, v ktorých možno postupovať inak. Takéto prípady sú odlišne ustanovené ustanovením § 6, ktorý upravuje odmenu za zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti, § 14, ktorý upravuje postup pri určovaní odmeny exekútora ak je tento vylúčený z vykonávania exekúcie alebo ak súd exekúciu zastaví a § 16, ktorý upravuje postup pri čiastočnom zastavení exekúcie.

Sťažovateľ má teda nárok na odmenu vo výške 20 % z vymáhanej sumy s výnimkou taxatívne ustanovených prípadov. V predmetnej veci však ani o jeden z takýchto prípadov nešlo.“

Sťažovateľ ďalej porušenie svojho práva podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca, a práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a na ochranu pred vyvlastnením podľa čl. 20 ods. 3 ústavy opiera o nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 31/04 zo 17. decembra 2004 a tiež o právny názor Krajského súdu v Nitre, ktorý v podobnej exekučnej veci „o schválenie rozvrhu výťažku z dražieb nehnuteľností“ zrušil na základe odvolania súdneho exekútora v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 210/02 rozhodnutie Okresného súdu Nitra sp. zn. Er 3291/00 z 15. apríla 2002.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

Právo sťažovateľa

- právo, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca, podľa článku 4 ods. 2 Dohovoru,
 - právo na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 a na ochranu pred vyvlastnením podľa článku 20 ods. 3 Ústavy SR,
- bolo rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 97/06 zo dňa 14. 6. 2007, porušené.*

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 97/06 zo dňa 14. 6. 2007 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky pokračovať v porušovaní namietaných právach sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 50.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody

uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. To znamená, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, resp. ľudským právom a základnou slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06 II. ÚS 27/07).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a práva zaručeného v čl. 4 ods. 2 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 97/07 zo 14. júna 2007, ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 35 Cbi 11/2005 zo 6. februára 2006.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.

Ústavný súd zo sťažnosti zistil, že sťažovateľ ako súdny exekútor na základe poverenia vykonával exekúciu proti povinnému. Krajský súd 10. septembra 2004 vyhlásil uznesením sp. zn. 25 K 204/02 konkurz na majetok povinného. Exekučné konanie vedené proti povinnému bolo teda v zmysle vtedy platného a účinného zákona č. 328/1991 Z. z. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) prerušené zo zákona. Sťažovateľ si z tohto dôvodu prihlásil v konkurznom konaní svoju pohľadávku - trovy exekučného konania v sume 581 467,40 Sk. Správkyňa konkurznej podstaty mu však poprela časť pohľadávky z dôvodu pravosti, preto podal na krajskom súde žalobu o určenie pravosti tejto pohľadávky.

Z predloženého rovnopisu rozsudku krajského súdu zo 6. februára 2006 bolo zistené, že krajský súd rozhodol o návrhu sťažovateľa na určenie pravosti pohľadávky v sume 105 267,60 Sk proti odporkyni správkyňi konkurznej podstaty tak, že ju zamietol a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie. Najvyšší súd následne rozsudkom sp. zn. 6 Obo 97/2006 zo 14. júna 2007 napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 35 Cbi 11/2005 zo 6. februára 2006 potvrdil a žiadnemu z účastníkov trovy konania nepriznal.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti preskúmal opodstatnenosť predloženej sťažnosti v naznačenom smere, t. j. posudzoval, či existuje príčinná súvislosť medzi postupom najvyššieho súdu v označenom konaní a základnými právami, porušenie ktorých sťažovateľ v sťažnosti namietal, a zistil, že jeho sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ porušenie svojich označených práv podľa ústavy a dohovoru opiera najmä o nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 31/04 zo 17. decembra 2004. V tomto náleze ústavný súd vyslovil, že k porušeniu základného práva iného súdneho exekútora podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd došlo tým, že všeobecný súd mu nepriznal náhradu trov

konania po zastavení súdnej exekúcie (na návrh oprávneného) v celom rozsahu vrátane dane z pridanej hodnoty, pričom súdny exekútor zo sumy priznanej náhrady bol povinný podľa platného zákona o dani z pridanej hodnoty zaplatiť túto daň.

Z uvedeného vyplýva, že to nie je jednoznačne prípad sťažovateľa, pretože v jeho prípade bolo exekučné konanie zo zákona o konkurze a vyrovnaní iba prerušené, a to v súvislosti s vyhlásením konkurzu na majetok povinného. Konkurzné konanie je osobitným druhom občianskeho súdneho konania. Jeho účelom je najmä usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku, a cieľom pomerného uspokojenia konkurzných veriteľov z majetku úpadcu. Tak v súdnom konaní vo všeobecnosti, ako aj v konkurznom konaní musí súd postupovať tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov. Táto ochrana musí byť zabezpečená pre všetkých účastníkov konania bez ohľadu na druh súdneho konania a na to, na ktorej strane procesnoprávneho vzťahu stoja. Naplnenie tohto cieľa vyžaduje spravidla riešenie väčšieho množstva skutkových a právnych otázok spojených so zistením a zabezpečením majetku patriaceho do konkurznej podstaty, jeho speňažením a následným uspokojením pohľadávok konkurzných veriteľov, riešením incidenčných sporov a pod.

Tieto všetky okolnosti boli predmetom preskúmania konaní pred všeobecnými súdmi a boli zohľadnené v ich rozhodovacej činnosti. Taktiež aj najvyšší súd vzal tieto okolnosti do úvahy a riadne sa s nimi vysporiadal vo svojom rozhodnutí, v ktorom okrem iného uviedol:

„Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že na majetok úpadcu pred vyhlásením konkurzu bola vykonávaná exekúcia. Rovnako nie je sporné, že v zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. d/ ZKV sa exekučné konanie vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka prerušilo.

Sporným zostalo, či exekútorovi vzniklo právo na jeho odmenu v zmysle § 4 ods. 1 vyhl. č. 288/95 Z. z. vo výške 20% z vymáhanej sumy, alebo má nárok na 20 % odmenu z vymoženej pohľadávky.

Pri posudzovaní nároku exekútora na odmenu v exekučných konaniach prerušených podľa ust. § 14 ods. 1 písm. d/ ZKV je potrebné aplikovať vyhl. č. 288/1995 Z. z.

o odmeňovaní súdnych exekútorov a zákon č. 328/1991 Zb. v znení zmien a doplnkov (ďalej len ZKV) tak s jeho účelom a vzájomnými súvislosťami.

Vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka (§ 13 ZKV) sa prerušuje exekučné konanie vedené na majetok povinného (dlžníka) podľa ust. § 14 ods. 1 písm. d/ ZKV. Pri posudzovaní nároku exekútora na jeho odmenu v prerušenom exekučnom konaní, je preto treba mať v pozornosti fakt, že v exekučnom konaní v prípade zrušenia konkurzu a nespeňazenia majetku podstaty v konkurznom konaní, súdny exekútor pokračuje ďalej v exekúcii majetku povinného. Odvolací súd preto dospel k názoru, že exekútorovi prináleží odmena z vymoženej pohľadávky a nie z vymáhanej pohľadávky. K tomuto záveru dospel z dôvodu, že po zrušení konkurzu, v ktorom nebol speňazený majetok konkurznej podstaty, súdny exekútor pokračuje v exekúcii ďalej. V takomto prípade by zostala otázka jeho odmeny sporná tým, že túto mal prihlásenú a uspokojenú v konkurze a v pokračujúcej exekúcii by už nemal nárok na odmenu resp. by mohlo dôjsť k duplicite jeho odmeny (...).“

Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu je zrejmé, že sa riadne zaoberal námietkami sťažovateľa. Z jeho záverov nevyplýva jednostrannosť alebo svojvoľnosť. Aj keď sťažovateľova požiadavka vychádzala z platnej právnej úpravy o odmeňovaní súdnych exekútorov, ústavný súd v okolnostiach prípadu nezistil, že by závery najvyššieho súdu v označenej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Sťažovateľ bol v predmetnom spore žalobcom, najvyšší súd o jeho veci na základe odvolania konal a rozhodol, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.

Ústavný súd tiež nezistil ani priamu súvislosť medzi možným porušením označených základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru a namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu.

Ústavný súd preto vychádzajúc zo skutkových okolností, ktoré vyplynuli z predloženého rozhodnutia najvyššieho súdu, z jeho právnych východísk a záverov,

odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už rozhodovanie o ďalších nárokoch uplatnených sťažovateľom bezpredmetné.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008